

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

September.

4 årg. N:o 9.

LJUS I HEMMET.

— 1882. —

••Du skall lefva och jag skall dö.••

Guds kärlek.

Ivå män, som arbetade tillsammans i en grufva, skulle just till att spränga berget, och hade nedlagt krutet, som händelsevis fattade eld. Seende sin fara, hoppade de i korgen och ropade till mannen vid öfversta ändan af schaktet att draga dem upp, på det de måtte undkomma explosionen. Han försökte göra det, men var icke stark nog. Hvad var att göra? Elden sträckte sig mot krutet, och inom några sekunder skulle det brinna af. Den ene af männen var gudfruktig, och i detta förskräckliga ögonblick sade han till den andre: "Du skall lefva, och jag vill dö, ty du är en obotfärdig syndare, och om du dör, skall din själ gå förlorad; men om jag dör, vet jag, att jag genom Herrens Jesu Kristi nåd skall komma till honom." Han hoppade ur korgen, låtande sin förvånade kamrat blifva uppdragen i säkerhet, men af Guds försyn blef han själf oskadad midt ibland de sönderkrossade klippstyckena.

Här var kärlek. När en af dem måste dö, ville den kristne förlora sitt eget lif, på det att hans oomvända kamrat måtte få litet längre tid att söka barmhertighet. Likväl var denna ädla och oegennyttiga kärlek svag i jämförelse med Guds kärlek i att sända sin Son att blifva världens frälsare. Gud gifver tusen gånger tio tusen välsignelser åt vårt fallna slägte. Vår, sommar, skörd, frukt, dagens solsken, nattens lugna hvila, den helsa och de krafter, som millioner åtnjuta — alla äro de hans gåfvor, men alla öfverträffas af den ännu tydligare förklaringen af hans kärlek i gåfvan af hans enfödde Son. "Deruti består kärleken, icke att vi älskade Gud, utan att han älskade oss och sände sin Son att blifva återlösningen för våra synder." Apostelen Paulus talar sålunda derom: "För en rättfärdig man vill näpeliggen någon dö; för en god man torde tilläventyrs någon dö. Derföre beprisar Gud sin kärlek till oss, i det att Kristus dog för oss, medan vi ännu voro syndare."¹

Den nådefulle Frälsaren är kärleksrik och fullkomlig, och de, för hvilka han dog, äro de minst älskvärda och värda endast afsky och död. Då vi voro fiender, dog Kristus för oss.

Det är i sanning underbart, att Kristus, Herren från himmelen, påtagande sig mennisko-

skepnad, dog i syndarens ställe. Af den evige Fadrens kärlek dog den välsignade Jesus såsom en ställföreträdare för skuldbelastade menniskor. Detta är tydligen meningen med skriftens påståenden: "Kristus dog för oss," "dog för våra synder," "dog för alla," "utgaf sig själf, på det att världen skulle hafva lif," "gaf sig till en lösen för alla." En lösen är ett pris betaldt för en fånges frihet eller en brottslings lif. I några fall tilläts detta af den judiska lagen, och en till döden dömd person kunde rädda sitt lif genom att betala en lösen för det.²) Betydelsen af detta är tydligt uttryckt i lagen, att ingen betalning, ingen lösen skulle mottagas för en frivillig mandrånepares lif, utan han skulle döden dö.³) Då Kristus förklaras hafva gifvit sitt lif till en lösen för sitt folk, menas det ingenting mindre än att han led i deras ställe och i följd af deras synder. Genom att göra detta vann han en evig förlossning för dem, i det hans förnedring och lidanden voro lösen för vår förlåtelse och frälsning; och hädanefter säges det: "I ären icke edre egne, ty I ären dyrt köpte."⁴)

I denna underbara nådesplan fullkomnades Guds kärlek, ty det var helt och hållet en följd af kärlek. Menniskan hade inga anspråk på Gud om hjälp och frälsning. Gud hade varit lika rättfärdig och helig, om än hela världen hade förgåtts. Guds Son skulle hafva varit lika helig och fulländad, om han aldrig kommit till vår jord för att blifva en frälsare. Men kärleken förmådde den evige Fadren att ömka sig öfver förtappade menniskor, och "så älskade Gud världen, att han utgaf sin enfödde Son, på det att hvar och en, som tror på honom skall icke förgås, utan få evinnerligt lif."⁵) Kärleken manade Sonen att blifva ett villigt offer, ty "Kristus har älskat oss och har utgifvit sig själf för oss, till ett offer och en gåfva, Gudi till en söt lukt." Denna kärleks vidd kan aldrig fullt fattas.⁶)

Guds kärlek beprisas genom *Frälsarens härlighet och gudomliga fullkomlighet*. Kristus Jesus, det eviga Ordet, "var när Gud, och Ordet var Gud."⁷) Huru gränslös var icke den kärlek, som utgaf den som var så härlig, till sådant armod; som är så upphöjd, till sådan förnedring; så lycklig, till sådant elände; så

¹) 2 M. 21: 30. ²) 4 M. 35: 31. ³) 1 Kor. 4: 19, 20. ⁴) Joh. 3: 16. ⁵) Ef. 5: 2; 3: 19. ⁶) Joh. 1: 1.

älskad, till sådant lidande; den kärlek, som utgaf härlighetens Herre, så upphöjd öfver världen, att korsfästas såsom en ogerningsman; den helige att dö för de oheliga; den rättfärdige för de ogudaktiga; konungen för den brottslige; Herren från himmelen för en syndig mask!

Guds kärlek i att gifva Kristus, beprisad vidare genom *den ytterliga ovärdigheten hos alla dem, för hvilka han dog*. Såsom syndare äro människorna ovärdiga den gudomliga nåden; och såsom varande fjerran från Gud, förtjena de hans fulla afsky; och likväl, (huru besynnerligt!) för de ondaste af de onda dog han. Hade människorna varit lika oskyldiga som de voro brottsliga, skulle Guds Sons ankomst i världen för deras välgång varit underbar. Om de hade lidit af olyckor, icke af synd, eller hade de varit en verld af ångerfulla syndare ropande om barmhertighet, skulle gåfvan Kristus hafva varit en förvånande gåfva. Men Gud såg, att de voro upprorsmakare, fiender, fiendskapen själf till honom, och han viste, att större delen af dem skulle fortsätta i sitt uppror trots allt hans oändliga förbarmande, och Frälsarens kärlek intill döden; och likväl, "så älskade Gud världen," att Jesus dog för den, och syndare äro icke lemnade att förgås annat än genom fritt val.

Guds kärlek beprisad genom *den stora frälsning*, som utfördes af Guds lidande Son. Hvad kan fullt framställa dess natur eller värde? Tänk på det dystraste fängelse, och på de uslaste fångarne der; och syndare gå till ett värre fängelse, som "är beredt för djefvulen och hans änglar."¹⁾ Tänk på den värsta tänkbara dom; på en usling dömd till döden genom de långsammaste plågor, som kunna räcka i månadetal. Den dom, under hvilken syndaren nu är, och hvars verkställande väntar honom, är värre än detta. Han är dömd att alltid lida, men alltid hopplös; alltid plågad af masken, som aldrig dör, och elden, som aldrig skall utsläckas.²⁾ Tänk hvad det måste vara att vara i ett sådant tillstånd, under satans magt, plågad med honom i det yttersta mörkret, i evig natt, bland gråt och jämmer och ytterlig förtviflan. För allt detta är hvarje oförlåten syndare hvarje timme utsatt, ty skulle han dö, skulle han komma dit; och från allt detta befriar Gud, genom sin

Sons lidande, hvarje hjälplös mensklig varelse, som flyr till Kristus; och må hvar och en utropa: "Stor är din barmhertighet emot mig, Du har frälst min själ från det nedersta helvetet."

Se således Guds kärlek beprisad genom *den stora och obegränsade lycka*, till hvilken han vill upplyfta dem, som äro förlorade och hålla på att förgås. Detta goda börjar på jorden. Då en förlorad syndare kommit till Kristus, är han "rättfärdigad," har "frid med Gud," eger af hans nåd allt godt, blifver hans barn och åtnjuter hans ömma kärlek. Då han blifvit en ödmjuk troende, har han i Kristus en allt förbarmande och allsmächtig Frälsare, en herde, som säkert leder hela sin hjord, en försvarare, som alltid lefver att medla för honom; och i den helige Ande har han en hjälpare, en styrkare, en lärare och en tröstare. Alla löften tillhöra honom. Fattig i sig själf, är han rik i Kristus. Boningar vänta honom i hans Faders hus, och han skall hvila väntande uppfyllandet af alla sin Frälsares löften vid uppståndelsen och domedagen. Då den dagen kommer, skall hans sällhet fullkomnas.

Och all denna helighet och lycka *skall fortsätta genom evigheten*. En brottsling dömd till döden beviljades uppskof med dödsdomens verkställande. Vännen, som framförde nådesbudskapet, fruktande för mycken uppskakning, sade honom endast, att det skulle vara bättre för honom att lefva till en annan vecka. "En vecka!" sade den stackars lifdömde, "en vecka! det är en lång tid!" — och svimmade af glädje. Och om hans glädje var sådan, då han hoppades, att blott en vecka skulle tilläggas till ett förverkadt lif, hvad borde då icke våra känslor vara af hänryckning och tacksamhet för frälsning från evig död, och det ljufva hoppet om evigt lif, genom Guds älskade Sons lidanden? O, Gud, huru kall är icke vår tacksamhet, huru svagt vårt lof!

Dessa betraktelser borde hvarje läsare föra med sig hem: *Jag* är en, för hvilken Jesus dog. Gud beprisad sin kärlek mot *mig*, att, då *jag* var en syndare, Kristus dog för *mig* — dog att frälsa *mig* från detta djup af elände, och att lyfta *mig* till denna höjd af ett lif utan slut. Skall han icke få mitt hjerta? Käre Jesus, tag det nu. Skall icke min själ anförtros åt honom? O, Guds Lam, mottag den nu i din vård och ditt förvar!

¹⁾ Mt. 25: 41. ²⁾ Mk. 9: 43.

President Garfield.

(Forts. fr. nr 6.)

En annan händelse belysande den oberoende ställning han lifvet igenom intagit, då det gält att försvara det rätta, skydda de förtrampade och angräpa slafveriet, var hans nekande att återlemna en rymd slaf. En af hans stab berättar historien sålunda:

“En dag såg jag en flyende slaf komma rusande in i lägret, med blodigt hufvud och synbarligen nästan dödsskrämd. Han hade blott för ett ögonblick sedan passerat förbi mitt tält, då en riktig slagskämpe till karl kom ridande och, med en salva eder, började fråga efter sin “nigger.” General Garfield var ej närvarande, och han fortsatte till divisions-befälhafvaren. Denne divisions-befälhafvare hyste den åsigten, att rymda slafvar skulle återlemnas till sina herrar och att unionens soldater skulle biträda vid deras återlemnande. I öfverensstämmelse härmed skref han en order till general Garfield, i hvars afdelning slafven ansågs vara gömd, att han skulle uppjaga och utlemna till den uppretade borgaren dennes tillhörighet. Jag framställde saken så klart jag förmådde för general Garfield, innan jag till honom öfverlemnade ordern, men antyde på intet vis min åsigt derom. Han tog ordern och skref derpå utan tvekan följande erkännande:

Vördnadsfullt, men bestämdt nekar jag att tillåta mina trupper att eftersöka eller utlemna någon förrymd slaf. Jag anser, att de äro här för helt andra syften. Lägret är öppet, och intet hinder skall ställas i vägen för dess genomletande.

Jag läste förklaringen och vardt förskräckt. Jag väntade att, om den återsändes, följden skulle blifva, att generalen ställdes inför krigsrätt. Jag sade honom hvad jag fruktade. Han svarade endast: ‘Saken måste prövas så väl först som sist. Rätt är rätt, och jag ämnar på intet vis göra några ömsyep. Mina soldater äro här för andra ändamål än att jaga och återlemna rymda slafvar. Mitt folk, i Ohios vestra reserv, skickade ej mig och mina gosar hit ned för detta slags göromål, och de skola gilla min handling.’ Han ville ej ändra, hvad han skrivit, och ordern återsändes. Saken omnämndes aldrig vidare.”

I början af vår historia hörde vi, att en af Garfields förste lärare sade till honom: “Du kan blifva general, om du lär dig bra.” Han förstod ej då, hvad detta betydde, men nu viste han, hvad det ville säga. Det är ej svårt att förstå, att hans noggranna studium af den menliga naturen, hans förmåga att uppfatta karakterer, hans fyndighet och vana att styra och inöfva ett stort läroverk, gjorde honom lämplig att blifva en duglig general.

Hans lif i kongressen öfverflödar af gripande drag af moraliskt mod, fosterlandskärlek och kamp för sanningen. “Freden har sina segrar, ej mindre ärorika än krigets.”

En af de första viktiga frågor, som kom under behandling efter hans inträde i kongressen, var ett värfnings-lagförslag, att en särskild summa penningar, utom den vanliga solden, skulle bjudas soldaterna, i stället för att nödga och pressa dem till tjenstgöring. Förslaget gynnades af hans eget parti och utskrifning sågs med oblidiga ögon. General Garfield tog ej i öfvervägande om åtgärden var populär eller ej, men motsatte sig den med all magt, på grund deraf att värfningen skulle rekrytera hären med opålitliga soldater och förorsaka regeringen en utgift, som denna ej länge skulle förmå bära. Dessutom förklarade han, att regeringen hade rätt att fordra hvarje vapenför medborgares tjenst, från hans adertonde till hans fyrtiondefemte år, och han skulle utskrifvas i den mon landet det fordrade. Då det kom till votering röstade Garfield emot sitt eget parti. Blott en enda medlem deraf höll med honom. Få dagar sednare sade sekreteraren Chase till honom:

“General Garfield, jag var stolt öfver eder röstning häromdagen. Eder ställning är orubblig. Men tillåt mig säga eder, det är ett vågadt företag för en medlem af kongressen att votera mot sitt eget parti.”

“Ett vågadt företag,” utropade Garfield, “för en man att stå fast vid hvad samvetet bjuder! Hans valmän kunna lemna honom hemma, men hvad kan jämföras med att föraktligt underhandla med sin egen öfvertygelse.”

Några dagar sednare kom presidenten Lincoln till den militärkomité, i hvilken Garfield var ledamot, och berättade dem hvad han ej vågade låta landet få en aning om:

“Inom hundra dagar skola trehundra-åttiotusen soldater draga sig undan från vår

armée emedan tiden för deras värfning då är utlupen. Om kongressen ej bemyndigar mig att fylla luckorna genom utskrifning, nödgas jag återkalla Sherman från Atlanten och Grant från södern.“

Några medlemmar af komitén afrådade honom från att vidtaga en sådan åtgärd, sägande, att hans återval skulle sättas i fara genom en så illa omtyckt åtgärd. Lincoln sträckte upp sin resliga gestalt till sin fulla längd och utropade: "Mine herrar, det är ej nödvändigt, att jag blifver återvald, men det är nödvändigt, att jag kufvar upproret. Om ni beviljar denna lag, skall jag kufva det, innan min efterträdare intager sin plats.“

En utskrifningslag för femhundredratusen man lades fram för nationalförsamlingen, då Garfield höll en af sina mest vältaliga och patriotiska tal till dess försvar och genomdref den med stormande bifall. Kongressen och hela landet kommo snart till insigt om att Garfield hade rätt.

Få månader sednare reste sig Alexander Long, demokratisk kongressledamot från Ohio, och föreslog, i öfverensstämmelse med upphofsmännen till upproret, att den södra konfederationen skulle erkännas. Denna förrådiska handling satte Garfields patriotiska blod i svallning. Han reste sig genast och utslungade ett af de väldigaste bestraffningstal, som någonsin varit hörda i den amerikanska kongressen. Påminnande om det amerikanska frihetskrigets förrädare — Benedict Arnold — sade han:

“Men nu, när tiotusental af tappra själar under skuggan af vår fana gått upp till Gud, när andra tusental, stympade och sargade i striden, sorgsna, förbida dödens befrielse, nu, då tre år af krigets fador öfvergått oss, då våra vapen hafva tvingat upproret tillbaka öfver berg och floder och trängt in det inom tränga gränser, tills det är omgjordadt med en mur af eld, nu, då ett väldigt folks upplyftade hand är färdig att slunga bojorna af sin segerande magt öfver upproret, nu, i dessa salars lugn, reser sig, född i det djupaste djupet af ett liknande mörkt förräderi, en Benedict Arnold och föreslår att uppgifva allt, kropp och själ, fosterland och fana, dess folkmedvetande och dess ära, nu och för alltid, till vårt lands usla förrädare! Och detta förslag kommer — Gud förbarme sig öfver och tillgifve min äl-

skade stat — det kommer från en medborgare i det ärade och hederliga samfundet Ohio!

Jag bönfäller eder, medbröder i denna församling, att tro det ej mången födelse vållat min moderstat en sådan smärta, som hon led då denne förrädare föddes! Jag beder eder tro, att ej på den statens mark ett slikt alster någonsin vanprydt naturens anlete och förmörkat dagens ljus.“

Efterföljande drag visar anden i hans ädla sträfvan. Presidenten Lincoln framlade 1864 ett lagförslag angående ombildning af den civila styrelsen i Arkansas och Louisiana och föreslog militärstyrelse. Många republikaner klandrade honom, bland dem Garfield. Hans valmän ogillade honom häruti och beslöto att ej omvälja honom. De valberättigade i hans valkrets, den nittonde i Ohio, samlades på ett möte, och general Garfield uppkallades för att förklara sig. Då han beträdde talarestolen, väntade församlingen att från honom få höra ett urskuldande, men i stället försvarade han sitt förfaringssätt och äfven Wade och Davis, som i Newyork Tribune skarpt kritiserat presidenten, och han gaf skäl för sitt handlings-sätt tilläggande:

“Jag har intet att taga tillbaka, och jag kan ej ändra min ärliga öfvertygelse för ett säte i kongressen. Jag har stor aktning för mina valmäns åsikter, men större vördnad för mitt eget samvete. Om jag kan tjena eder såsom en oberoende representant, handlande enligt min egen öfvertygelse och eget omdöme, skulle jag göra det med glädje. Men om det ej låter sig göra, vill jag ej mottaga eder kallelse; jag föredrager då att vara en oberoende medborgare.“

Det var troligtvis det lugnaste, enklaste, mest orädda tal, som någonsin hållits inför en valförsamling i Ohio. Garfield drog sig undan från salen, så snart han slutat sitt tal. Då han var borta, reste sig en valman och sade:

“Herr president, den man, som har mod att så möta en valförsamling, förtjenar att väljas. Jag föreslår, att general Garfield utnämnes med enhällig kallelse.“

Förslaget gick så hastigt igenom och åtföljdes af en sådan bifallstorm, att general Garfield hörde den, innan han nådde hotellet.

General Garfield företog för sin helsa en resa till Europa 1869. Vid sin återkomst fann han sin egen valkrets fullkomligt på vil-

lovägar angående nationalskuldens betalande med pappersmynt. Tiden att välja en kongressledamot nalkades, och hans valmän viste, att hans åsigt var att skulden skulle betalas med ärliga penningar — guld. Hans vänner sade honom, att hans återval af denna orsak skulle möta hinder. De ville gifva honom ett offentligt mottagande, men bådo honom i sitt helsingstal undvika att uttala sig i denna fråga. Då han framträdde, vidrörde han dock genast det ömtåliga ämnet, häntydande på de underrättelser han fått angående deras önskan att betala statsskulden med pappersmynt, och sade:

“Huru mycket jag än värderar edra åsigt, förklarar jag, att denna grundsats, som banat sig väg äfven hit, är ohederlig, oklok och opatriotisk. Och, om jag blefve erbjuden att kallas och väljas för mitt återstående lif, för denna valkrets, på denna plats, skulle jag bekämpa den. Om det någonsin skulle komma i fråga att välja mig, beder jag eder komma ihåg, att ni endast kunna påräkna mina tjänster under förutsättning af ett ärligt betalande af denna skuld och dessa obligationer, i klingande mynt, enligt kontraktets både ande och bokstaf.”

Under valstriderna 1864 reste han till Maryland på inbjudning af generalpostmästare Creswell. Han talade i Chistertown. Rebeller-vänner bland folkhopen kastade ruttna ägg på honom. Genast insköt han denna modiga bestraffning i sitt tal:

“Jag har just nyss kommit från striden mot tappre rebeller vid Chiekamanga; jag skall ej draga mig undan för fega rebeller lika eder.”

Den fjortonde dagen i April 1865 mördades presidenten Lincoln. Följande morgon framställde staten Newyork ett skådespel af den mest fruktansvärda sinnesrörelse. Plakat voro uppsatta i Newyork, Brooklyn och Jersey, hvilka uppmanade alla trogna medborgare att samlas omkring Wall Streets bank klockan elfva. Tusental kommo, beväpnade med revolverar och knifvar, färdiga att hämnas martyrpresidentens död. Femtiotusen man samlades der, hvars blod kokade af patriotismens eld.

Det fans få i den hopen, som ej skulle hafva slagit till jorden den rebellvän, som vågat yttra ett ord mot Lincoln. En sådan anmärkte till en annan: “Lincoln borde hafva

blifvit skjuten för länge sedan.” Han tilläts ej att upprepa det. En flyttbar galge bars genom mängden, lyft öfver deras hufvuden, hvars bärare mumlade “hämnad” under det de gingo framåt. Det var fara för att *The World*, en opålitlig tidningsbyrå, och några framstående vänner af upproret i södern skulle upplukas af detta lidelsernas brusande haf. Den allmänna förbittringens flod var uppsväld genom offentliga talares hetsiga utgjutelser. Midt under denna förfärliga oro upplästes ett telegram från Washington — “*Seward är döende.*” På ögonblicket tycktes hämnad och död öfver hvarje tidning och hvarje människa, som varit Lincolns motståndare, sätta den väldiga massan i rörelse. Det är möjligt, att franska revolutionens skräckscener skulle hafva upprepats på Newyorks gator, hade ej en man, med imponerande gestalt och hållande en liten flagga i handen, stigit fram och vinkat åt den upprörda hopen.

“Ännu ett telegram från Washington,” skreko hundratals röster. Det var en dödstygnad, som följde. Det tycktes, som om hvarje lyssnare återhållit andedrägten för att höra.

Upplyftande sin högra hand mot himmelen, sade talaren med en klar, tydlig, stadig och kraftig stämma.

“Moln och mörker är omkring Honom! Hans tjäll är mörker och svart tjockt moln, der han inne fördold är! Rättfärdighet och dom äro hans stols stadfästelse! Nåd och sanning äro inför hans ansigte! — Medborgare! Gud styr och regeringen i Washington lever ännu!”

Talaren var *general Garfield!* Verkan af hans märkliga tal var underbar. Någon har sagt derom:

“Såsom hafvets vredgade vågor kufvas och lägga sig, då en mäktig vind nedslår dem, så sjönk och stillades folkmassans bullrande oro. Såsom åskledaren drager elektriciteten ur luften och leder den ned i jorden, så hade denne man dragit raseriet ur denna vredgade hop och ledt den till lugnare tankar än hämnens. Det var som om gudomen talat genom honom. Det var en vältalighetens triumf, en inspirationens blix, sådan den sällan kommer till en människa, och blott till en under ett århundrade. Hvarken Webster eller Choate eller Seward uppnådde den. Det kritiska

ögonblickets man kom, och hans ord voro mäktigare än Napoleons kanoner i Paris."

Händelsen belyser flere af de egenskaper i Garfields karakter, hvilka vi lärt känna under hans tidigare lif — hans skarpsinnighet, fyndighet, snabba uppfattning af en oförutsedd händelse, hans förmåga att fångsla och hans förtrolighet med och förtroende till bibeln. Under hela hans offentliga bana bidro hans ungdoms lärdomar, vanor och flit till hans underbara framgång.

Såsom karakter och duglighet i hans tidigare mannaålder förlänade ökadt anseende åt portvaktens och lärarens tjänstgöring, så hafva de hedrat alla de platser han under sitt offentliga lif intagit.

I vetenskaplig bildning och kännedom om den allmänna literaturen stod Garfield i kongressen utan jemlike. Mr Townsend säger om honom: "Sedan John Quincy Adams har ej någon president egt Garfields lärdom, hvilken omfattar vår tids vidsträcktare kunskapsområde." En Washington-skrifvare säger: "Få af denna stads offentliga män fortsätta literära studier. General Garfield är en af desse få." En annan säger: "Garfield är en man med oerhörda hjälpkällor. Han är en af det halva dussin män i kongressen, som läser böcker." President Hinsdale säger: "Han har en öfverlägsen förmåga uti logisk analys och är en af de mest framstående i förmågan af en värtalig framställning. Han har en vetenskapsmans vanor och instinkter. Såsom student älskade han att genomströfva hvarje kunskapens fält. Han tjusades af fantasiens skapelser, poesi, dikt och skön konst, älskade filosofiens abstrakta vetenskap, kände ett lifligt intresse för vetenskapliga undersökningar, samlade i sin rymliga förrådkammare historiens och politikens fakta och utbredde öfver alltsamman lifvet och kraften af sin egen originalitet. — Ingen af våra offentliga män hafva under de sista tio åren vunnit mera anseende bland vetenskapsmän, konstnärer, literatörer och den bildade klassen i allmänhet. — Hans moraliska karakter är kronan på hans fysiska och intellektuella natur. Hans sinne är rent, hans hjerta ömt, hans natur och vanor enkla, hans ädelmod obegränsadt." En gammal vän sade härom dagen till mig: "Jag har aldrig funnit någonting jemförligt med Garfields hjerta."

Smalley, en af hans biografer, säger:

"Det finnes troligtvis ingen nu lefvande politisk talare, hvars inflytande öfver en vidsträckt åhörarekrets är så mäktigt som hans. Han vädjar direkte till människornas förstånd, och först efter att hafva fört sina åhörare genom en lång och kraftig följd af argument till oemotståndliga slutsatser, vänder han sig till deras känslor. — Han har en väldig stämma, stor personlig tilldragningskraft och ett sätt att uttrycka sig, som från början ingifver förtroende, och han är en mästare uti konsten att sammanbinda fakta och logik till en fast knippa af argument. Stundom tyckes han lyfta upp sin åhörarekrets och skaka den med mäktig rörelse, så väldig är hans värtalighet."

Vi avsluta hans berättelse med ett urval af hans egendomliga uttryck och satser, hemtade från hans talrika offentliga tal — tankar, hvilka hvarje yngling bör taga i öfvervägande:

"Det gifves ej någon vanligare tanke hos ungdomen än den dåraktiga, att rätt nu skall någon lycklig vändning förskaffa dem ära och rikedom. Nej, mine unge herrar, förhållandena vända sig ej här i verlden utan att någon vänder dem."

"Jag känner en djupare vördnad för en gosse än för en man. Jag möter aldrig en trasig gosse på gatan utan att känna det jag är skyldig att helsa på honom, ty jag vet ej hvilka möjligheter, som gömmas under hans slitna rock."

"Det gifves knappt en beklagansvärdare syn än att här och der se så kallade lärde män, hvilka med den högsta utmärkelse genomgått våra eller de europeiska universiteten och som likväl ej kunna sadla en häst eller skrifva ut en räkning, om det gälde hela verlden."

"Lyckan är en *ignis fatuus*. Du kan följa henne till undergång, men ej till framgång."

"En milligram friskt mod är bättre än en kilogram lycka."

När tvåhundra femtiotusen tappra själar från årans fält gingo att stå inför Guds ansigte, och då slutligen förlätens veck åtskildes för att insläppa martyrpresidenten till republikens döde hjeltars samfund, stod nationen förlåten så nära, att hviskningen från Gud förnams af människors barn.

Giraffen.

Detta djur lefver hufvudsakligen i världens stora öknar sådana som Sahara, hvilken sträcker sig i öster och vester omkring 500 mil. Här och der kan man få se en liten oas, der en liten by finnes, i hvilken bo touriker och tibbonurer.

I vester från Nilen fins den nubiska racen, hvilken intränger mot Sahara och i denna trakt der mimosaväxten är påträffas giraffen, som jagas af infödingarne på det mest vilda sätt. Detta djur fins äfven i de mera sydliga trakterna af Afrika.

Stundom påträffas giraffer, som äro ända till 18 fot höga och en ryttare på häst skulle kunna rida under dem. Då giraffen står ser den nästan ut som en hund i sittande ställning. Denna kroppens bildning ger honom en obehaglig gång. Ingen ting hos detta djur tyder på fiendskap eller anfall: dess horn äro trubbiga, dess tänder äro ämnade endast för att nära sig af växtlighet med; den är rädd och trots sin stora ställning flyr han hellre än att försvara sig mot sin fiende.

Dess vanliga föda är bladen af en viss växt kallad mimosa. Att börja med springer giraffen mycket fort och den snabbaste häst skulle ej kunna följa honom. Om giraffen kommer till en bergshöjd springer han uppför den med stor snabbhet, han hoppar öfver bråddjup med stor skicklighet, och hästen kan på inga vilkor vid sådana tillfällen täfla med honom. Hans gång är mycket obehaglig, ty han

lyfter båda fötterna på ena sidan på samma gång, hvilket andra djur i allmänhet ej göra. Giraffen har sin fiende i både lejon, tigrar och infödda människor, hvilka hvar på sitt vis jaga honom.

“Drag mig efter dig, så löpa vi.”

Höga V. 1: 4.

Sammandrag af en predikan af T. T.

I denna poetiska, för många personer besynnerliga bok, finnas ofta samtal mellan tvenne

hvarandra älskande personer. De kalla hvarandra med hjertliga smeknamn och synas vara alldeles outhärliga för hvarandra. Om den ene saknar den andre uppstår den frågan med ens: hvar finnes han? och de gifva sig ingen ro förän de åter mötas. Det tros att de samtal, som dessa båda personer förde emellan sig, äro bruds och brudgums röster, och att personerna i fråga voro ursprungligen konung Salomo och hans älskade brud. Men man behöfver ej läsa denna

Giraffen.

bok, Höga visan, länge förrän man märker, att det fins en, som är “mer än Salomo” och som har en brud utan fläck och skrynka, hans igenlösta församling.

Den text, som vi ur denna bok hafva valt, kan läggas i munnen på hvarje sökande själ, hvarje erfaren kristen, hvarje troende fader och moder och hvarje lärare, han må vara ordets offentlige förkunnare eller söndagsskollärare. Alla synas stå med ansigten vända mot den himmelske vännen, som är upphöjd för att draga människor till sig och bedjande säga: drag oss efter dig, så löpa vi.

Vi vilja betrakta:

I. *Hvem det är fråga om skall draga.*

a) Han måste i första rummet ha någonting tilldragande uti sig. Och tänka vi, att denna text har afseende på Jesus, så är han med skäl "den älskligaste bland människobarn."

1. I sin person är han ren och helig som den klaraste diamant och det ädlaste guld. Han är en dyrbar skatt, den kostligaste af alla perlor, för hvilken den, som en gång finner honom, är villig att lemna allt i denna världen.

Om en guldgrufva blir upptäckt eller ett diamantfält blir känt, dragas stora människoskaror dit, der dessa finnas. Deras värde har en dragningskraft med sig. Men de äro likväl förgängliga och dess skatter kunna aldrig skänka tröst i bedröfvelsen eller lisa i döden. Jesus är deremot oförgänglig, han var och är förblifver.

Hvem kan tänka på Jesu heliga person, hans ädla sinnelag, hans upphöjda karakter, utan att känna en önskan uppstiga i sin själ att kunna likna honom. Ingen, som vill med uppmärksamhet läsa om honom, kan känna det ringaste som väcker afsmak. Han var ingen girigbuk, ingen förtryckare, ingen skenhelig människa med baksluga beräkningar, intet bedrägeri fans uti hans mun, han var fullkomlig inför både Gud och människor; och fins det den ringaste känsla af vördnad för dygd, rättvisa, renhet och helighet, så måste den personen känna sig dragen till det rena Guds Lam, Jesus Kristus våra sjäalars frälsare.

2. Han drar personer genom sin förmåga att hjälpa. Vi läsa berättelsen om hans vistelse på jorden och deri finna vi, att skaror af sjuka, halta, lama och blinda människor behäftade med lidande af alla slag samlades omkring honom. Hvarför drogos de så till honom? Jo, svaret ligger i de orden: "han gjorde dem alla helbregda."

Om här finnes en läkare, som kunde bota alla sjukdomar och äfven försäkra människorna om att han kunde rädda från döden, så skulle han hafva en dragande kraft med sig. Vi se huru helsobrunnar och bad draga massor af nödlidande personer omkring sig och huru berömda läkare hafva ett stort tillöpp af patienter, som söka hjälp. Så var det med Kristus, då han var på jorden. Till honom samlades allehanda folk.

Men fins här ingen annan sjukdom och intet annat lidande än kroppens? Är själen i ett helsosamt tillstånd? Nej, långt derifrån. Det fins själslidande af oräkneliga slag, och sådana, som ingen kan borttaga. Verldens läkemedel af nöjen, förströelser, dans, skådespel och alla på konstens och vetenskapens områden uppfunna och förordade medel till själens helande äro sådana, att alla som begagna dem, skola till sist nödgas säga som qvinnan i evangelium, hvilken lidit mycket af läkare, och förspilt allt sitt, de ha blifvit allt sämre derigenom. *Hon* hörde ryktet om Jesus, att han kunde hjälpa henne, och det gaf henne anledning till att i sin svaghet och nöd vända sig till honom. På samma sätt är det nu med själar, som känna sin andliga nöd, de komma till Kristus, ty han och endast han kan *hela* alla brister lika visst som han förlåter alla synder.

3. Han drager genom sitt majestät och sin magt. Solen är större än planeter och därför drar hon dem och de följa. Om det nu fins en centersol, kring hvilken alla dragas, så kan den liknas vid Kristus. Hvilken majestätisk magt har icke solen! Men tänk då på Jesu majestät och magt: "Mig är gifven all magt i himmelen och på jorden." Kring honom samla sig allt flere för hvarje dag. I början voro der endast tolf som drogos till hans sällskap, och hvar och en af dem tycktes säga: "drag mig så löpa vi," och de togo med sig en skara, och den skaran en ännu större, tills det slutligen blef en skara, som ingen räkna kan.

O, att människorna endast kände till Kristi rena och ädla karakter, hans fullkomligt frälsande förmåga och hans majestät och magt; de skulle då med ens dragas till honom och skilja sig för alltid ifrån de ogudaktiges råd, syndares väg och bespottares säten!

b) Denna begäran innebär, att den bedjande har förnummit hvad han är, till hvilken bönen ställes.

Det är ej den ogudaktiges bön. De ogudaktiga säga till Gud: "gå bort ifrån oss" och om Jesus: "vi vilja icke att denne skall råda öfver oss." De hafva aldrig känt sig riktigt behöfva hans hjälp, ej heller hafva de smakat att han är god. De tro att syndens njutning är det bästa de kunna få och känna till intet renare och ädlare. Så var det med oss alla en gång, men nu ha vi lärt att känna

hans kärlek, som är utgjuten i våra hjertan. Hans "röst är oss ljuf," hans "namn är en utgjuten salfva" och han är "den skönaste bland människobarn."

c) Denna bön innebär äfven känsla af egen oförmåga. Kunde man sjelf hitta vägen fram och vandra på den utan hinder, då behöfde man ej att anropa någon annan om hjälp. Det fins den egna benägenheten hos själen att öfvergifva Herren. Äfven då vi vilja det goda låder det onda vid oss och gör oss tröga. Det är ej allt inom oss, som ropar till Herren "drag mig!" Och då man vet att så är, skulle vi hvarje stund vara färdiga att gå bort ifrån honom, om icke han droge oss. Vi skulle såsom Israel i öknen börja längta tillbaka till Egypten och vända oss till andra föremål än den lefvande Guden.

Dessutom drar världen och lockar med sina tjusande föremål; kamrater, slägt, make och barn kunna af oförstånd vilja hindra den kristne och han behöfver såsom mannen i "kristens resa" sätta fingrarna i båda sina öron och ropa: "lif, evigt lif!" och af allt hjerta söka Herrens hjälp för att kunna uppnå den himmelska staden.

Hvarje kristen känner ofta, hvilka hinder som ligga i vägen och huru mycket som vill fångsla uppmärksamheten, och om icke Herren med sin kärlek och nåd ständigt drar hjerta och sinne till sig, blir man jordiskt sinnad och slö för andliga ting. Medvetenheten härom framkallar bönen: "drag mig efter dig, så löpa vi."

II. *Det oförbehållsamma öfverlemnandet i denna bön.*

Själen beder, men utan att göra några egna bestämmelser i bönen.

a) Ej någon bestämmelse hvad tiden angår. Det säges ej, drag mig efter dig, då jag ej finner något mera tilldragande i världen. Så skulle många vilja bedja. De vilja tjena världen och bli tjenade af den så länge de anse den har något att lemna, men sedan, då dess nöjen tagit slut och åren nalkas, då det säges: "de behaga mig icke," är man färdig att blifva i det yttre åtminstone gudlig och gudfruktig och till någon del säga till Gud drag mig; åtminstone vill man till sist bli dragen in i himmelen äfven om man aldrig sökt Guds umgänge i lifvet. Men någon sådan bestämmelse finnes ej i denna bön. Den kan sna-

rare åsyfta ett skyndsamt dragande, nugenast, ty der fins ingen bestämmelse, hvad tiden angår. Huru dåraktig är icke den människan, som på samma gång hon inser att hon är borta från Herren och inser att "utom Gud ej finnes glädje, utom Gud ej finnes frid," hon likväl uppskjuter med att söka honom och bestämmer en tid, då hon ordnat sina affärer i det jordiska, fått sig en betryggad ställning för framtiden och kommit i lugn och stillhet! Skall väl Gud vara en betjent, som står till reds och väntar på dig när du behagar åkalla honom? Nej, han är Herren och du är hans tjenare och, om du ej lyder hans röst, skall han till sist, då du söker honom, men för sent, svara: "jag kallade och du hörde icke, jag ropade och du svarade mig icke, nu skall jag le åt dig, när det kommer som du fruktar." Vänd dig därför till Gud och säg: "drag mig, gör det nu, om du så vill, i min barn-dom, min ungdom eller i min mandom, blott du drar mig till dig, att jag må följa dig hvart du går och för evigt blifva der du är.

b) Der fins intet vilkor hvad sättet angår. Gud har många sätt och medel, som han begagnar, då han drar syndare till sig. Somliga af dessa äro ganska smärtsamma. Stundom drar han den ene genom att göra lifvet i synden bittert. "Han begärde att fylla sin buk med draf deraf svinen föddes, men honom gafs intet." Stundom låter han evighetens fasa i följd af synden bli så förskräcklig, att själen skyndar ut ur "Staden Förderf" för att uppnå det himmelska Sion. Icke sällan händer det att han tager hem till sig de käraste föremålen, som människan eger, på det hon skall börja längta till honom, som tagit dem och det land der de finnas. Något älskadt barn får mången gång utgöra den ömma tråd, hvarigenom Herren drar själen. Någon fader eller moder, någon kär make eller vän blir ofta det medel, hvarigenom Gud drar de kvarvarande till sig. Detta sätt att draga kan synas smärtsamt. Kanske fins det likväl andra trådar, som Herren begagnar, hvilka äro ännu mera ömma, t. ex. den långvariga sjuk-sängen, det bittra lidandet, förlusten af syn, hörsel eller någon lem af kroppen. Vid tanken på sådant tycka vi kanske, att bönen borde ha lydt så här: "drag mig efter dig, men på ett sätt, att jag undslipper lidande, förlust af barn, make eller kära vänner" m. m., men

inga sådana vilkor förekomma i bönen. Det är ett helt öfverlåtande åt Gud och så bör det vara, om vi skola bli lyckliga. Guds sätt är det bästa och hans väg den säkraste; och lemna vi oss endast *helt* åt honom, skall han leda oss på bästa sättet och till rätta målet.

III. Följden af bödens besvarande.

Det kan ej vara möjligt annat än att själen skall följa, när Herren drager henne. Han som drager de oräkneliga himlakroppar i deras banor och håller vattnet i sin hand är äfven i stånd till att leda människors hjertan såsom vattenbäckar. Han förmår allt i himmelen och på jorden; "vår Gud bor i himmelen, och han kan göra hvad han vill."

I första rummet kunna vi tänka oss att med orden "så löpa vi" menas Herren och människan. Men här är troligen äfven fråga om att den själ som drages af Herren, lofvar att taga flere med sig. Och huru skönt är det icke att tänka sig:

a) Predikanten säger till Herren: "drag mig så löpa vi." Han kommer nära Kristus och upplifvas af hans nåd och kärlek till lif och verksamhet och då tar han sin församling med sig. Han ropar till dem: "kom och se!" och de komma i hans sällskap. De följa honom såsom han följer Kristus.

b) Vi tänka oss fadern eller modern ropa till Kristus: "drag mig, så löpa vi;" och vi se dem taga sina barn med sig till honom. Då Noah skulle gå in i arken sade Gud: "kom in, du och ditt hus." Han drogs in af Herren och tog sina barn med sig. Kristus drog Petrus genom de orden "följ du mig," och sedan var Petrus medel till att draga tusental till Herren. Må hvarje fader och moder och predikant först sjelf hörsamma Jesu kallelse och bedja: "drag mig" och sedan taga sin församling, små barn och hela sitt hus med sig. Tro du, fader, såsom fångvaktaren gjorde på Herren Jesus, "så varder du och ditt hus saligt." Öppna du moder, som en Lydia, ditt hjerta för Herren, och hela ditt hus skall höra Herren till. Drar han dig skola snart flere följa. Kristen lemnade i början ensam "Staden Förderf," men snart se vi kristinnan och hennes barn följa. Tag därför denna bön i din mun och låt den utgå till Herren ifrån ditt hjerta: "drag mig," och du skall snart få tillägga "så löpa vi," och deri inbegripa dina

barn, din make, dina syskon och kanske hela din slägt.

c) Denna bön passar äfven mycket väl för söndagsskollärare, och de skola äfven få se följden deraf i den mån de sjelfva låta sig dragas af Herren.

Vi kunna belysa detta genom en bild. Tag en magnet och låt den föreställa Kristus. Tag sedan några stora jernnubb och låt dem föreställa lärare i skolan. Sätt magneten till dessa nubb och han skall draga dem och hålla dem så länge du vill. Tag sedan några mycket små nubb föreställande barn och låt de större, såsom magnetiserade af magneten och dragna deraf, sättas intill de små och dessa skola dragas af de större. Men lossa de större från magneten och de mindre skola med ens bli liggande utan att röra sig. På samma sätt är det med lärare och barn. Så länge läraren i söndagsskolan är i nära förening med Jesus kan han draga barnen genom den kraft, som utgår ifrån honom, men då han aflägsnar sig eller afsöndras från Kristus, har han ingen kraft i sig sjelf till att draga barnen.

Derför är det af vigt för hvarje söndagsskollärare såväl som hvarje fader, moder och predikant, som vill draga andra och få dem till att löpa på den andliga vädjobanan, att sjelf vara med sin själ i det bedjande tillståndet inför Herren: "drag mig efter dig, så löpa vi."

Egypten.

Egypten är ett ganska intressant land, både i afseende på forntid och nutid. Det är högt och vördnadsbjudande i dess historiska minnen. Det är relikten af ett af dessa mäktiga riken, som beherskade den gamla världen. Ptolemeernas storhet, konungarne Ramses' segrar, den glänsande praktken på Cleopatras tid; storheten af dess en gång blomstrande litteratur och konst, allt detta kan räknas bland de mest imponerande skildringar i mensklighetens häfder.

Egypten täflade en gång med det kejsrerliga Rom i häpnadsväckande magt. Det frambragte krigare, lärde, statsmän, konstnärer, vetenskapsmän, som stodo högt bland jordens store. Filosofer och studenter ha ännu icke upphört att beklaga förlusten af det ryktbara biblioteket i

Alexandria, hvars hyllor voro fyllda med aflägsna århundradens dyrbara vishet.

Äfven i bibliska historien var Egypten scenen för många af de viktigaste tilldragelser i gamla Testamentet. Om vi kände Egypten endast genom berättelser om Josef, Farao, Mose, anföraren vid Israels barns utgång, och om Kristi föräldrars flykt, skulle likväl detta land vara heligt för de kristnes minne.

I dess nuvarande tillstånd är Egypten på många sätt intressant. Dessa ädla minnesmärken af forntida storhet, dess Sfinx och pyramider, dess ruiner vid Memphis, dess torn, bildskrifter och obelisker, betraktas ännu med förvåning och väcka beundran hos nutidens ve-

slags oberoende och styrts af infödde furstar, med titel "Khediv." Tronföljden har varit ärftlig. Men dess styrelse är eländig. Egypten har länge varit ett rof för okunnighet, förfall, politiska ränker, öfverdådighet, lätja, tyranni och trældom. Det har varit underkastadt revolutioner, framkallade af sjelfvisk ärelystnad. Dess tillstånd är för förnedrande och öfver all beskrifning hopplöst.

Det förnämsta intresse vid de nyligen timade händelserna derstädes består icke i sjelfva sakernas tillstånd i Egypten, utan i det faktum, att Egypten är invecklad i den "orientaliska frågan" och i de europeiska stormagternas täflande äregirighet. Den nuvarande

Färd på Nilen med pyramiderna på afstånd.

tenskapsmän genom hemligheten af deras byggnadskonst och vidsträcktheten af dess skala. Nilen, med dess pittoreska delta, dess regnlösa stränder, dess årliga öfversvämning, dess breda, stadiga lopp från det mörka fastlandets okända områden, dess tropiska växtlighet, är en märkvärdighet t. o. m. bland historiska floder.

Just i våra dagar väcker Egypten ett ökad intresse, såsom varande medelpunkten för allvarliga och uppskakande händelser. Förfallet af detta underbart gamla land har stått i proportion till dess forntida storhet. Det blef för länge sedan en provins under Turkiska regeringen. På senare tiden har det njutit ett

khediven är, likasom de fleste af sina företrädare, svag, trög, vällustig och öfverdådig. En ärelysten ung arab, Arabi Pascha, har med krigshärens tillhjälp försökt afsätta Terofik och att införa ett regeringssätt, som skall hämnas utländska magters mellankomst. Men England har beslutat understödja Terofik på tronen. Englands intresse för Egypten ligger förnämligast i det faktum, att Suezkanalen löper genom dess område. Suezkanalen är närmaste vattenvägen till det engelska riket Indien.

Det är klart, att Egypten förr eller sednare måste komma under en af de militära europeiska stormagternas välde, före dess förvandling till ett sjelfständigt rike, som då skall

utgöra en medlem af de tio stora förbundna riken, Daniel i sin profetia omtalat. Det är märkvärdigt att Egypten är just det land i hvilket den yttersta tidens vedermöda har börjat, hvilket enligt många författare säges vara förutsagd af Egyptens stora pyramid att taga sin början år 1882.

Gåfvor med öfverläggning.

Då hänförelsen är varm och något stort behof kungöres, när något lidande sambälles skriande nöd aftäckes, då smältes den rike gamle mannens hjerta, och om han endast hade kunnat genast utbetala penningarne skulle han gifvit med frikostighet. Han tänker på att gifva hela fem tusen dollars; men innan mötet är slut, och tänkande närmare på saken säger han: "jag skall gifva två tusen tem hundra dollars." Han går hem och tänker ytterligare derpå samt säger, innan han somnar: "jag skall gifva tusen dollars." Morgonen derpå, innan gåfvomedelsinsamlaren kommit till honom, säger han: "fem hundra dollars är mycket penningar att skänka bort." Och då insamlaren kommer, vid tio eller elfvatiden, föresätter han sig att om allt står väl till i hans magasin skall han gifva denne agent en anvisning på hundra dollars. Gåfvoinsemblaren följer honom till hans försäljningslokal och der skänker han honom slutligen, efter åtskilligt prutande, tjugofem dollars!

(Beecher).

Kristendomens bedömande.

Kristendomen må du icke ens bedöma efter hans mest fullkomliga upprättande i Kristi lärjungars lif här på jorden. De bästa äro ofullkomliga, kristendomen sjelf lär detta samt pekar på fullkomligheten såsom ett ting bortom det nuvarande utvecklingskedet. (1 Kor 13: 10.)

Vi må icke bedöma orgelbyggarens konst efter det halffulländade instrumentet på hans verkstad. Der kan man endast få se obetydligt som behagar ögat och derifrån kan man knappt få fram en enda ton som förtjusar örat. Bedöm icke en stor målares artistiska förmåga af det första grofva utkastet, du ser på duken i hans atelier. Det fins knappast en gnista af lif deri eller någon förnimbar likhet med originalet. Bedöm orgelbyggaren efter instrumentet, sådant det står i den stora katedralen, utsändande, berördt af en mästares hand, döfvande tonvågor som elektrisera de samlade tusentals åhörarne. Bedöm konstnären efter hans tafva, sedan den blifvit upphängd på konstakademiens exposition — då den ser

på dig, suckar och rodnar emot dig såsom ett lefvande ting, samlande omkring sig en massa åskådare. Bedöm kristendomen på samma sätt. Hans orgel — det kristliga lifvet — blir icke ens till hälften färdig här i verkstaden. Der borta i evighetens stora katedral skall du få se honom i sin fullkomlighet och erfara inspirationen af hans harmonier. Målningen blir icke afslutad i atelieren här nere,

Karavan i Egypten.

bilden är blott halfärdig och konturtecknad, knappt ett enda drag är fulländadt. Men betrakta henne i himlarnes stora tafvelgalleri, då hon blifvit afslutad och är en noggrann kopia af Guds egen Son, af honom "som är Guds härlighets sken och hans väsendes rätta afbild.

Olika former af otro.

Otrons listiga ande uppträder i hvarjehanda uppenbarelsformer, Ateismen, som upphört med sitt forna djerfva sätt att försmåda, ikläder sig nu en sedesam drägt och antar en lögnaktig gnällande ton, bedjande om vår medömkan med hennes egendomliga ställning, beklagande sitt missöde att ej vara i stånd att tro att det fins en Gud; rationalismen, vare sig den uppträder såsom Hegels högtrafvade metafysik, eller såsom den allegoriserande ogudaktigheten hos en Strauss, eller såsom en Fichtes panteistiska filosofi, ätande upp hjertat af evangelium, i hvilket dess vampyrklor hakat sig fast; den allt utjemnande obundenheten som under känslösamt ordsvammel söker efter den religiösa instinkten, utdelande sitt lika fördelade och snålt utmätta loford åt densamma, hvarhelst den må finnas; i fetischdyrkan, thuggism, muhamedanism eller kristendom; denna afart af en verksam och anspråksfull tvifvelsjuka, som vi i brist på bättre namn kunde kalla trosbekännelseskräck (credophobia), som utväljer bekännelser och katekeser till föremål för sin särskilda fiendskap och som, väl vetande att när banéret ej är upplyftadt modet sviker och hären blir slagen eller jagad på flykten, och vild som en sårad tjur rusar framåt för att sönderslita trosläror — dessa, med alla deras vattenskott och underordnade förgreningar (ty deras namn är en legion) grupperade under det gemensamma otrosslägtet, hafva omgjordat sig för striden och icke blott föregifva sig vilja utan försöka verkligen upprätta sitt herravälde öfver människornas förnuft och samveten. Och emedan denna otrons ande har många sympatier för vantrons ande, hafva de ingått i en ohelig allians med hvarandra — "Herodes och Pilatus hafva blifvit vänner" — och rustat sig att hand i hand angripa Guds sanning. O du gamle käre John Bunyan! var icke du också en af profeterne? Lyssna

blott till hans beskrifning om Diaboli sista här före Immanuels slutliga triumf. "Tio tusen tviflare, och femton tusen blodsmän, och gamle Otro blef än en gång vald till general för denna armé."

Klosterlifvet afslöjadt.

(Forts. fr. föreg. nr.)

Jag viste icke hvarthän jag flydde. Jag frågade icke derefter. Hvarthän som helst utom klostret. Jag bad ett barn, som jag mötte på gatan, att följa mig till någon jernvägsstation; och jag befann mig snart på ett bantåg, utan biljett, utan att ens veta tågets bestämmelseort, förrän konduktören förde mig till Filadelfia. Icke förr än jag befann mig i ett hotell i Filadelfia, der jag kallade mig syster Edith Crofton — ty jag vågade icke kalla mig Terese de Chantal af fruktan att bli återförd — utan penningar och i min nunnedrägt, insåg jag till fullo min verkliga belägenhet. Jag hade under hela dagen uppehållits af ett onaturligt tillstånd af öfverretning, men sedan detta försvunnit och jag var fri från förföljelse, kände jag hela vidden af min ödsliga, utblottade och eländiga belägenhet. Jag vandrade fram och tillbaka i mitt rum hela natten; mitt hjerta tycktes vara sönderslitet af sorgliga tankar. Jag hade flytt från klostret — genom ett steg hade jag afkastat alla hinder af löften och kallelse, hvilka under så många plågsamma år fjettrat mig. O, förfärliga tanke! Jag var genom detta steg dömd till förtäppelse. Så tyckte jag då i mitt blinda nit. Om jag endast åratat förut afkastat denna förvillelse, skulle jag blifvit skonad från en hel verd af sorg!

Jag kommer ihåg, att denna afton d. 31 januari 1868, var första gången jag efter sex år såg mitt ansigte i en spegel — och o, hvilken förändring! Jag kände icke igen mig sjelf och frågade gång efter annan: "är detta Edith O'Gorman? är det syster Terese de Chantal eller hvem är det? Hvad är det? Är jag vansinnig eller drömmer jag? Är jag levande eller död? Då jag varit begravnen i klostret så länge, viste jag ingenting om världen, i synnerhet om en sådan verd, i hvilken jag nu befann mig, utan penningar, utan skydd, utan vänner. Hvad skulle jag göra? Hvert skulle jag gå? Hvad skulle väl blifva af mig? Men han som kläder liljorna, tog mig i sitt beskydd och lät mig icke förgås.

Jag föll på knä och bad; och fick sedan den tanken att skriva till biskop Wood i Filadelfia. Jag bad deri om ett samtal med honom och skickade brefvet till hans bostad om morgonen med en af uppsararne på hotellet. Om eftermiddagen besökte jag honom, och under bikten berättade jag hvem jag var och hvad jag gjort. Han kunde icke vidtaga den åtgärden att skicka mig tillbaka till klostret i följd af den kännedom han erhöi om mig i biktstolen, utan att bryta sin hemliga ed. Biskop Wood bemötte mig vänligt och sökte öfvertala mig att gå tillbaka till klostret eller att inträda i ett af de kloster, som tillhörde hans stift. Jag vägrade att samtycka härtill; jag ville försöka att få min själ frälst i världen, men

på intet villkor ville jag åter inestänga mig i ett kloster, för att måhända ånyo träffas af sådana orättvisor som jag förut erfarit.

Biskop Wood gaf mig penningar, hvilka satte mig i stånd till att utbyta nunnaans drägt mot en verdslig; och han uppmanade mig äfven att hvarje vecka bikta mig för pastor Xavier Schnuttgen, som tillhörde St. Peters kloster. Jag hade ett samtal med denne pastor, som skaffade mig inackordering hos en enskild fransk katolsk familj, n:o 1336 Coatesgatan. Fader Schnuttgen bad mig att aldrig för någon lefvande varelse uppenbara att jag varit nunna, för den skandal det skulle bringa öfver kyrkan; han sade att jag måste passera för en enka. Jag svarade honom att "jag icke kunde göra detta, då Gud var den ende man jag någonsin haft, och han var visserligen icke död." Han rådde mig då att passera för en fader- och moderlös flicka, hvilket jag var mera villig att göra, då ingen dylik persons bekänhet kunde vara mera sorglig och såsom sådan presenterade han mig för en dam från Boston, som ämnade förena sig med katolska kyrkan, och hvilken jag fick i uppdrag att undervisa i de katolska tio budorden eller dekalogen.

12 kap.

Sjuk och ensam i världen.

Tre veckor efter det jag lemnade klostret insjuknade jag och var nära döden. Min sjukdom forfor under flera veckor, och ingen tunga kan beskrifva det elände och den hopplöshet som intog min själ. Jag bad om att få dö, bad om att förlora mitt förstånd för att slippa känna den tyngd af sorg som förhärjat mitt lif. Jag var blott tjugofem år gammal, en flykting med krossadt hjerta, utkastad i en självisk värld och beroende af dess kyliga barmhertighet. Jag var sjuk, och såsom jag trodde, döende bland främlingar, utan hopp om frälsning, utan en stråle af himmelskt ljus.

O Gud, hur förfäring föreföll mig icke nu vid evighetens ljus all min inbillade själfupoffring!

Ack, dessa långa år af bittert lidande voro alla förlorade! Så mycken sträng botgöring och smärtsam själförsakelse. Mitt lif var ödligt och tomt — ingen visshet, intet hopp i döden — allt var mörkt och dystert. Hvar fans nu min himmelske brudgum, för hvilken jag skiljde mig från världen? Hvar voro alla de förtjenstfulla verk jag uträttat? Tröstade de mig nu? Ack nej! Inför den osynliga världens eviga högtidlighet skingrades de villor, som så länge omtöcknat min själ. Bortom grafven egde jag intet hopp, ty jag hade icke litat på Kristi förtjenst eller på försöningsblodet, utgjutet på Golgata. O, hvilken outsäglig fasa, hvilket mörker, då en själ skall gå evigheten till mötes utan hopp på Kristus, utan hopp på något annat än sitt eget jag, hvilket i dödsstunden krymper ihop och blir af den allra ringaste betydelse! Gud bevarade likväl min odödliga själ, och i sin oändliga barmhertighet ryckte han den som en brand ur elden och ur den gapande afgrunden.

En dag vaknade jag åter till sans; och det första föremål mina ögon föllo på, var fader Walsh, som stod gråtande vid min säng. Då jag samlat krafter nog, frågade jag hur han funnit mig och hur han vågade komma i min närhet. Jag fick då veta, att

fru Willt, det fruntimmer der jag var inackorderad, genom mina feberfantasier upptäckt att det var en fader Walsh i staden Jersey, som jag talade om; och då hon fruktade att jag skulle dö, hade hon telegraferat till honom att jag var döende. Han hade nu kommit för att se henne, som för hans skull måst fly från klostret och taga sin tillflykt bland främlingar; och hans hjerta fylles af samvetsagg vid åsynen af mitt elände. Han sade sig äfven hafva lidit outsägligt, när han fått veta att jag rymt från klostret utan att låta höra af mig; och han kunde icke komma ifrån den tanken, att jag begått självmord, förrän han efter tre månader erhöill telegrammet från fru Willt.

Då hans sorg syntes så bitter och hans ånger så verklig, förlät jag honom den förskräckliga oförrätt han sökt tillfoga mig under inflytande af sin blinda lidelse; och på det ingen misstanke måtte falla på honom såsom prest, fick han gälla för min morbror. Han skickade efter doktor Shurtz, som skulle sköta mig, och jag erhöill all den uppmärksamhet, som penningar kunde anskaffa mig. Sedan fick jag veta, att han hade en syster i Filadelfia, en välmående enka, fru Margaret Sullivan. Under mitt tillfrisknande kom fader Walsh tvenne gånger i veckan på besök; och när jag var tillräckligt återställd till helsen presenterade han mig för sin syster, fru Sullivan, som bemötte mig mycket vänligt. När mina krafter tilläto det, gick jag åter att bikta mig hos fader Schnuttgen, hvarest en tilldragelse egde rum, som afhöll mig från att någonsin mer besöka detta kloster.

En groflemmad tysk klosterbroder öppnade dörren, när jag sökte inträde. Jag anhöll om att få tala med fader Schnuttgen. Klosterbrodern sade mig, att han hade en lektion med ett fruntimmer i ett af motagningsrummen, hvarefter han införde mig i ett till vänster om förstugan, i det han sade mig att fader Schnuttgen skulle komma så snart han blefve ledig. I stället för att nu gå, stannade munken för att samtala med mig, och anmärkte att han icke sett mig på flera veckor och frågade mig om jag varit sjuk, då jag såg så blek ut. Jag sade honom att jag varit nära döden och bad honom bedja för mig, emedan jag fruktade för att hafva mistat min kallelse och att jag icke kunde bli frälst.

Han svarade: "Åh jo, ni kommer nog till himmelen; ni är så god och vacker." Derefter kom han nära intill mig, och innan jag märkte hans afsigt, lutade han sig ned och försökte kyssa mig, hvarvid jag gaf till ett rop och sprang ut i förstugan. Fader Schnuttgen, som hört ropet, kom ut och frågade: "hvad är å färde?" Jag svarade harmsst, i det jag pekade på munken som stod i dörren: "fråga den der brodern." Fader Schnuttgen förde mig in i biktstolen och förebräde mig på det strängaste sätt. Han sade att jag var för nogräknad; att brodern icke menat något ondt och att jag svärigen försyndat mig genom att skrika och sålunda bringa skandal öfver klostret. Med en djerfhet, som sedan oroade mig, sade jag honom, att jag trodde att alla prester vore dälige och att deras hela bekymmer gick ut på att icke bli upptäckte. Jag lemnade biktstolen utan att vänta på hans afsönsning och vände för alltid ryggen åt detta kloster. Detta hände i maj 1868.

Fader Walsh uttryckte nu den största ifver att jag skulle lemna min nuvarande bostad och bo hos hans

syster, der han ofta kunde besöka mig. Jag vägrade envist att lemna fru Willt. Han sade då: "syster, ni har lemnat klostret och är fri; kom med mig der vi icke äro kände; jag vill taga afsked från prestembetet och bli professor. Vi kunna bli vigde af en protestantisk prest, och jag vill genom en lefnadslång kärlek och hängifvenhet söka godtgöra det förfärliga lidande jag förorsakat er." Jag sade honom, att, fastän jag lemnat klostret och upptäckt presternas skrymteri, kunde jag det oaktadt icke upphöra att vara katolik; — och såsom sådan kunde jag icke anse ett protestantiskt giftermål, i synnerhet för en invigd prest, för något annat än en förnedring; och då ingenting kan rättfärdiga en kvinna, om hon blir den uslaste af alla varelser, ville jag hellre svälta ihjel än någonsin föra ett förnedrande lif.

Jag bad vidare honom att för alltid förjaga alla tankar på mig, emedan jag fattat ett orubbligt beslut att begifva mig långt bort, der han aldrig mer skulle få se mig — ett steg, ämnadt både till hans och min frälsning; att jag hade en kusin som var abbedissa i ett kloster i Irland. Jag ville resa dit om han ville skaffa mig medel och jag tillade, att han icke kunde neka mig det, om han verkligen önskade mitt väl.

Jag rådde honom äfven att gå in i ett strängt kloster, der han aldrig finge se någon kvinna och der göra bot för sin stora synd; och genom att sålunda lefva för Gud och religionen skulle vi slutligen mötas i himmelen.

Han gaf ogerna sitt samtycke till detta förslag, och jag gjorde genast förberedelser att resa till Irland. Den 10 juni sände jag enligt fader Walshs begäran ett telegram till Besseie Murray, hans hushållerska, bedjande henne möta mig vid jernvägen i staden Jersey kl. fem e. m.

Hon gjorde så och förde mig på fader Walshs begäran till ett hotell på Greenwichgatan i Newyork. Fru Keogh, som förestod detta hotell, var en bekant till fader Walsh; och han besökte mig följande dagen då han lögnaktigt presenterade mig henne såsom sin syster från Filadelfia. Jag sade fader Walsh, att jag icke kunde resa till Irland utan att åter en gång se mina föräldrar, men jag ville icke berätta dem hvad jag lidit. Om de voro okunniga om min olycka, skulle jag icke taga dem ur deras villfarelse. Sedan jag bedt honom ordna om min resa till Irland, reste jag hem med en ångbåt, på aftonen d. 11 juni 1868.

Ord kunna icke beskrifva mina känslor, då jag åter såg det hem jag för sex år sedan lemnade, såsom jag trodde för alltid. Icke heller kan jag måla den scen, som egde rum vid min återkomst. Efter långvarigt lidande, efter år af skilsmessa, slöts jag än en gång i min älskade moders famn; och min fader tryckte åter sin länge saknade dotter till sitt hjerta. Jag kan icke tala om detta möte. Sex år förut hade jag lemnat samma hem i min första ungdoms sällhet, liflighet, hoppfullhet och oskuld, endast för att återvända från klostret med en förhärjad lycka, ett krossadt hjerta och ett försvunnet hopp — men, tack vare Gud, med min oskuld ännu bevarad! Med den fintlighet jag lärt i klostret dolde jag alltsammans för mina föräldrar. Mitt samvete såsom katolik förbjöd mig att göra någon upptäckt, som kunde bringa skandal öfver presterna, klostret och systrarna.

Mina föräldrar voro stränga katoliker och skulle

icke hafva trott den förfärliga sanningen, äfven om jag berättat den. De tröstades med den tanken att jag var nöjd med klosterlifvet; och jag ville icke taga dem ur denna sin villfarelse. Dessutom skulle de såsom katoliker, trots deras tillgifvenhet för mig, hellre velat se mig död än se mig öfvergifva en kallelse, hvilken Gud, som de trodde, bestämt för mig. Hvilka farhågor de än hyste, afväpnade jag dem genom att säga dem, att jag för att förvärfva större helighet, hade tillåtelse att flytta till ett strängare och mera afskildt kloster; och sedan jag erhållit mina förmäns samtycke hade jag nu kommit för att besöka dem, innan jag alldeles tillintetgjorde hvarje utväg af vidare gemenskap med dem.

Jag vill icke söka beskrifva den skilsmessa som nu följde. Sedan jag åter lemnat mitt hem, reste jag till Boston för att besöka min syster Gertrude. Hon sade mig att hon, sedan hon fått min brors bref angående mig rest att besöka mig, neml. d. 17 mars 1868. Kommen till S:t Josefs kloster i staden Jersey, frågade hon efter syster Teresa de Chantal. Syster Aloysius sade henne, att hon icke kunde få se mig, emedan jag var i klostret i Madison; och då det dessutom var fastlag, voro systrarne förbjudna att se sina vänner. Min syster svarade, att hon ville resa till Madison och begära att se mig, ty hon vore fast besluten att icke resa tillbaka utan att hafva haft ett samtal med mig. Syster Alius blef orolig öfver denna min systers ifver och sade henne slutligen, att det vore omöjligt att få se mig, emedan jag för sex veckor sedan rymt i nunnedrägt, och de hade sedan dess icke det ringaste hört af mig. Min syster Gertrude förvånades öfver syster Aloysius' tydliga osannfärdighet och återvände från klostret med en misstänksam fasa i sin själ.

Fastän Gertrude af öfvertygelse skilt sig från gemenskapen med katolska kyrkan, trodde hon likväl, att klostren voro tillflyktsorter för heliga kvinnor, hvilka icke ville fara med osanningar. Nästan tillintetgjord af hvad hon hört, kunde hon icke resa hem och berätta sina föräldrar, att den dotter, som "utvalt den goda delen," icke längre var i klostret och att man icke viste hvar hon befann sig. Hon återvände till Boston utan att låta hvar föräldrar veta något om mitt försvinnande. Hon led ensam! Jag kände att jag icke helt kunde bedraga Gertrude, derför sade jag henne att jag rymt från klostret för att undkomma en prest, som plågade mig med kärleksförklaringar; men jag omtalade icke det brott han försökt begå. Jag sade henne att jag "ämnade resa till Irland till min kusins kloster — och sålunda skildes jag ifrån henne.

Klostrets föreståndare vågade icke annonsera efter mig, på det att det icke måtte leda till upptäckter som kunde bringa skandal öfver deras samhälle. Intet bemödande gjordes för att uppdaga hemligheten: en misstänksam tystnad förblef hvilande öfver det hela; men Herren har sagt: "det är intet fördoldt som icke skall uppenbaras." De som äro de förnämste medverkare i en sådan ondskas, skola en gång beröfvas sina lånade fjädrar; och ruttensheten af deras system, denna hvitmenade graf, skall bli ett skådespel för englar och menniskor!

(Forts.)

